

ՊԱՏՄԱԿԱՆ

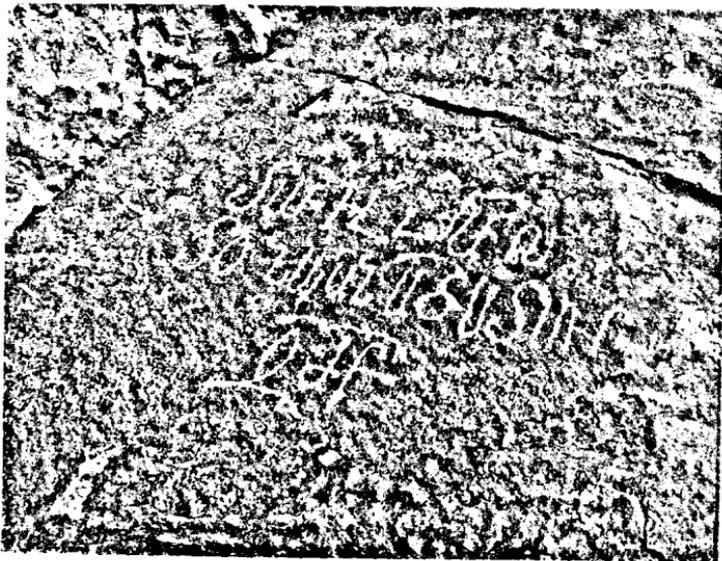
ՍԻՆԱՅԱԿԱՆ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Վերջերս Սինայի Վա՛ղը այցելող Հունտացի դիտուն մը հոն հանգրիցած է ի միջի այլոց հայերէն արձանագրութեան մը, եւ լուսանկարելով՝ մէկ պատճէ՛ը զրկած է Երուսաղէմ իրեն ծանօթ հայ անձնուորութեան մը:

Արձանագրութիւնը երկաթադիր է. կը

չորս անունները կը տեսնուին Նաեւ Նոյն թուականին Մարգարէ գրչի կողմէ Երուսաղէմի մէջ ընթօրինակուած Ս. Յակոբեանց Խ. 27 Յայտնաւորքին յիշատակարանին մէջ, այսպէս.

«...Այլ եւ զհոգեւոր հայրս մեր, զՏէր

Սինայական հայատառ արձանագրութիւնը:

պարունակէ չորս անուններ եւ թուական սր: Այդ անուններն են, Տաւիլ, Մարտիրոս, Տօնական, Աստուածատուր. իսկ թուականն է ՁԺԹ՝ 912+551=1463:

Այս արձանագրութեան պարունակած

Յովանէս Եպիսկոպոս, մականուն Տաւիլ, եւ դիւր հոգեւոր որդիքն, զՏէր Տաւնական կրաւնաւորն, եւ զԱստուածատուր կրաւնաւորն, եւ զՏէր Մարտիրոս Եպիսկոպոսն Պուրոսայի, որ աշխատեցաւ եւ ծաղկեաց

դիրքում: Եւ յայտմամբ եկին ի Սինէական անապատէն եւ ի Պրոբ վաներուն, եւ բերին զՍուրբ Հարանց աւրհնութիւնն յԵրուսաղէմ մեղք (Յուցակ 260. Երուսաղէմի, Ա. 190-տոր, 1966, էջ 136):

Սաւալանեան իր Երուսաղէմի Պատմութեան մէջ ստպէս հասկցած եւ բացատրած է Մարգարէ գրչի վերողբեալ տողերը. «Էս սմին յայմիկ գարու դտանէին տակաւնն ի կողմանս Սինէական լերին Վանք եւ մեռատանք Հայ կրօնաւորաց, յորս յանուանէ յիշատակի Վանքն Պոի կոչեցեալ: Բանդի առ պատրիարքութեամբ Պետրոսի (1463), ուխտաւորք եկեալ անտի յԵրուսաղէմ, բերէին օրհնութիւնս ի սրբոց Հոոց՝ առ միաբանս Սբ. Յակոբայ (260. Ս. Յ. Թ. 2013, էջ 642-643: Հմմտ. աշխարհաբար Թարգմանութիւն, Մեսրոպ Եպս. Նշանեան, էջ 542):

Վերողբեալ նորագիւտ արձանագրութիւնը կը լուսարանէ Մարգարէ գրչի տողերը Սաւալանեանի հասկցածէն բուսկոյն տալ բեր ձեւով:

Բայց նախ ծանօթանա՛նք վերոյիշեալ անձերուն մի առ մի:

1.— Յովհաննէս Եպիսկոպոս, մականուն Տաւիլ, կոչուած նաեւ Մըսրքցի, Հետագային եղած է պատրիարք Երուսաղէմի (1485-1491):

2.— Տաւակաթ կրօնաւոր. Հետագային կը տեսնուի իբրեւ փակակալ Ս. Յակոբայ (1477).— Էջմիածին, 1964, Դեկտ. էջ 57:

3.— Աստուածաւոր կրօնաւոր: Այս անունով կրկու անձեր կ'երևին Երուսաղէմի մէջ այդ շրջանին. մին Տրագիրոցի է, որ 204-1468 Թուին Ս. Փրկչի Վանքի մէջ ընդօրինակած է Մաշտոց մր, Առաքել Արեղայի խորանջով (Թորոս Աղար, Բ. էջ 465): Սա աւելի առաջ կը տեսնուի իբրեւ միաբան Տրագիրոցի Ս. Աստուածածին մեռատանին (Պաշիկեան, Յիշտ. ԺԵ. Դարի, Բ. Մասն, էջ 61):

Երկրորդ Աստուածաւոր կրօնաւորը Մելեկնցի է, որ իր եւ Յուդայց յիշատակին խաչար մր ունի Ս. Յակոբայ մէջ ՊՂԱ =1442 Թուականով (Սաւալանեան, Պատմութիւն, Երուսաղէմ, 1931, էջ 1225): Այս երկրորդին աւելի պիտի պատշաճէր Յովհաննէս Տաւիլ Եպիսկոպոսին Հողեւոր սրբի լինելու հանդամանք իբրեւ Երուսաղէմի միազանի:

4.— Մարտիրոս Եպիսկոպոս Պուրսացի.— Այս ալ Հետագային եղած է պատրիարք Երուսաղէմի (1491-1501) յարողելով վերոյիշեալ Տաւիլ Յովհաննէս պատրիարքին:

Արդ վերոյիշեալ չորս անձերն ալ Երուսաղէմի միաբաններ են յայտնապէս, եւ ուսեալ ու կարող գէմբեր, սրն՝ ք 1463 Թրւին մերադարձած են Սինէական Անապատէն եւ Պրոբի Վանքերէն, ուր գացած էին կ'երևի, ժամանակ մը առաջ, իբրեւ ուխտաւորներ. եւ այդ տեղի սուրբ Հայրերուն օրհնութիւնը կը բերեն Երուսաղէմի Հայ կրօնաւորներուն:

Ն. ԵՊՍ. ԾՈՎԱԿԱՆ